

VÄESTÖLIITTO

Lausunto Sosiaali- ja terveysministeriölle, 8.2.2026

Asia: VN/26596/2025, luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (raskaus- ja perhevapaasyrjintä)

Tausta

Esityksessä (<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM092:00/2025>) ehdotetaan muutoksia naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettuun lakiin (jatkossa: tasa-arvolaki), koskien raskaus- ja perhevapaasyrjinnän vähentämistä. Raskaus- ja perhevapaasyrjintä on useiden tuoreiden tilastojen ja selvitysten mukaan Suomessa edelleen valitettavan yleistä.

Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman kirjaukseen raskaus- ja perhevapaasyrjinnän tehokkaammasta ehkäisemisestä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2026, ja lain on tarkoitus tulla voimaan 1.9.2026.

Esityksessä ehdotetaan, että

- tasa-arvolakia täsmennettäisiin syrjintäperusteiden osalta niin, että syrjintäperusteisiin lisättäisiin määräaikaisuus, vanhemmuus ja perheenhuoltovelvollisuus
- tasa-arvo-lain mukainen hyvitysvelvollisuus ulotettaisiin työvoimaa toiselta työnantajalta vuokraavaan yritykseen tilanteissa, joissa käyttäjäyritys työhön ottaessaan, tehtävään tai koulutukseen valitessaan tai palvelussuhteen kestosta tai jatkumisesta taikka palkka- tai muista palvelussuhteen ehdoista päättäessään menettelee siten, että henkilö joutuu raskauden, vanhemmuuden perheenhuoltovelvollisuuden takia epäedullisempaan asemaan. Työnantajalle lisättäisiin kirjallinen selvitysvelvollisuus määräaikaisuuden päättymisen syistä tai palvelussuhteen jatkamatta jättämisestä, jos määräaikaisessa palvelussuhteessa oleva on palvelussuhteensa aikana ilmoittanut raskaudesta, synnytyksestä tai perheenhuoltovelvollisuudesta
- työhönottotilanteita koskeva yhden vuoden kanneaika poistettaisiin, jolloin kahden vuoden kanneaika laajenisi koskemaan myös työhönottotilanteita. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös kanneajan kulumisen keskeyttämisestä asian tultua vireille yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa.

Esitys sisältää arviot ehdotettujen muutosten vaikutuksista, mukaan lukien taloudelliset vaikutukset, yritysvaikutukset, vaikutukset viranomaisiin sekä sukupuolivaikutukset. Nyt ehdotetuissa muutoksissa on otettu huomioon kolmikantatyöryhmän loppuraportin jälkeen loppusyksyllä 2025 annetut täydentävät ja eriävät mielipiteet hallituksen esitykseen laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (ks. liite: Akava, Elinkeinoelämän Keskusliitto ja Kunta- ja hyvinvointialueyöntantajat, SAK ja STTK sekä Suomen Yrittäjät).

Lausuntoa on pyydetty pykäläkohtaisesti, koskien tasa-arvolain kohtia: 8 §, 10 § ja 12 §.

Väestöliitto ry kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä perusteellisesta valmistelutyöstä, jota tasa-arvolain muuttamiseksi on tehty. Kannatamme esitykseen kirjattuja muutosehdotuksia, joissa on

kattavasti otettu huomioon lainsäädännön nykytila sekä määritelty muutosten päätavoite: raskaus- ja perhevapaasyrjinnän vähentäminen täsmentämällä raskauteen ja perhevapaaseen perustuvan syrjinnän kieltoa. Raskaus- ja perhevapaasyrjintää koetaan erityisesti määräaikaisissa työsuhteissa, minkä vuoksi syrjinnän kieltoon ehdotetaan täsmennettäväksi erikseen myös määräaikaiset työsuhteet. Ehdotetut muutokset ovat tärkeä ohjauskeino työpaikoille ottaa huomioon perheen ja työn yhteensovittamiseen liittyvät tilanteet, jotka voivat ilman ehdotettuja muutoksia olla riski yksilön työsuhteelle ja oikeusturvalle:

8 §

Väestöliitto pitää tärkeänä, että tasa-arvolain 8 §:ää koskevaan syrjinnän kieltoon työelämässä **kirjataan selkeästi myös määräaikaisuus, vanhemmuus ja perhehuoltovelvollisuus.**

10 §

Koska raskaussyrjinnän kokeminen korostuu määräaikaisissa palvelussuhteissa, **puollamme että työnantajalle esitetään selvitysvelvollisuus määräaikaisuuden päättymisen syistä tai palvelussuhteen jatkamatta jättämisestä tilanteissa, joissa palvelussuhteessa oleva on palvelussuhteensa aikana ilmoittanut raskaudesta, synnytyksestä tai perhehuoltovelvollisuudesta.**

12 §

Muutosten tavoitteena on parantaa syrjintää kokeneiden asemaa yhtenäistämällä kanneajoja eri syrjintätilanteissa. Tämä voi Väestöliiton mukaan toteutua siten, että **säädetään kanneajan kulumisen keskeytymisestä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntamenettelyn ajaksi sekä laajentamalla nykyinen hyvitysvastuu myös työvoimaa toiselta työnantajalta vuokraavaan yritykseen.**

Muutosten hyöty yhteiskunnalle

Väestöliitto painottaa sitä, että tasa-arvolakiin ehdotetut muutokset ovat yhteiskunnan kokonaisedun mukaisia. On tärkeää, että syntyvyyden ja perheellistymisen tukemiseksi tehdään Suomessa voitavat toimet niin työpaikoilla kuin lainsäädännössä. Lainsäädännöllä voidaan vahvistaa erityyppisissä työsuhteissa turvaa raskaus- ja perhevapaatilanteissa sekä oikeussuojan saatavuutta. Väestöliitto esittää, että esitetyt muutokset toteutetaan ja otetaan eri alojen työpaikoilla vastaan mahdollisuutensa aiempaa perhemyönteisemmän yhteiskunnan ja työelämän rakentamiseen.

Anna Kokko, ohjelmapäällikkö, erityisasiantuntija

Tiina Ristikari, toimitusjohtaja

Väestöliitto ry